

Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених

Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (ЗУ «Про освіту»).

Окремі питання академічної доброчесності регулюються низкою нормативних документів, зокрема Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про наукову і науково-технічну експертизу», «Про видавничу справу», «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій».

Законом визначено і види порушень академічної доброчесності: «...академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання ...».

Навчання на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти має свої особливості, обумовлені підготовкою дисертаційної роботи. Так, абзац 3 ст. 9 Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» проголошує, що: **«Не вважається самоплагіатом використання здобувачем своїх наукових праць у тексті дисертації без посилання на ці праці, якщо вони попередньо опубліковані з метою висвітлення в них основних наукових результатів дисертації та вказані здобувачем в анотації дисертації».**

!!!АЛЕ!!!

ЗУ «Про затвердження ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», нормативи, що регулюють процедури присудження вчених ступенів і звань, містять положення з обов'язковими умовами до публікації статей у наукометричних базах Scopus і Web of Science.

!!!Це спричиняє пошук молодими науковцями недобросовісних шляхів публікування результатів дослідження**!!!**

ЗВО популяризують академічну
добročесність серед здобувачів вищої
освіти освітніх програм (ОП) за
допомогою різних стратегій і заходів, які
сприяють формуванню етики
академічної поведінки та підвищенню
обізнаності студентів про важливість
чесності в навчанні

Основні методи популяризації академічної доброчесності у ЗВО

1. Включення теми академічної доброчесності в навчальні курси.
2. Курси та тренінги з академічної доброчесності.
3. Розміщення політики академічної доброчесності на видних місцях.
4. Інформаційні кампанії та плакати.
5. Призначення відповідальних осіб за академічну доброчесність.
6. Підтримка академічної доброчесності через успішні приклади.
7. Залучення студентів до розробки норм академічної доброчесності.

Дякую за увагу!